Datum van inontvangstneming	:	20/09/2013

Zaak C-449/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

12 augustus 2013

Verwijzende rechter:

Tribunal d'instance d'Orléans (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

5 augustus 2013

Verzoekende partij:

CA Consumer Finance

Verwerende partijen:

Ingrid Bakkaus

Charline Bonato, geboren Savary

Florian Bonato

TRIBUNAL D'INSTANCE

D'ORLÉANS

VONNIS VAN 5 AUGUSTUS 2013

[OMISSIS]

[Zaak] **11-13-000515**

VERZOEKSTER:

SA CA CONSUMER FINANCE, voorheen SA SOFINCO, [OMISSIS] PARIJS,

[OMISSIS]

VERWEERSTER:

BAKKAUS Ingrid, [OMISSIS] LA CHAPELLE ST MESMIN, bij verstek

[Zaak] **11-13-000713**

VERZOEKSTER:

SA CA CONSUMER FINANCE, voorheen SOFINCO, onder het label MAZDA FINANCE, [OMISSIS] EVRY [OMISSIS]

VERWEERDERS:

BONATO Charline, geboren SAVARY, [OMISSIS] NEUVILLE AUX BOIS, bij verstek

BONATO Florian, [OMISSIS] NEUVILLE AUX BOIS, bij verstek

[OMISSIS]: **[Or. 2]**

Uiteenzetting van het geschil

Vaststaande en relevante feiten

1 Florian Bonato en Charline Savary, echtgenote Bonato, sloten voor de aankoop van een motorvoertuig op 5 mei 2011 met de vennootschap CA Consumer Finance, handelend onder het label Mazda Finance, via een handelaar een kredietovereenkomst tot lening van 20 900 EUR met een vaste rente van 6,40 % per jaar en een jaarlijkse rentekoers van 7,685 % met maandaflossingen van 398,26 EUR met één verzekerde kredietnemer. De kredietnemers staakten alle afbetalingen voor deze lening vanaf 10 mei 2012.

2

2 Ingrid Bakkaus sloot op 15 juli 2011 met de vennootschap CA Consumer Finance, handelend onder het label Sofinco, een overeenkomst voor een persoonlijk krediet ten belope van 20 000 EUR met een vaste jaarrente van 7,674 % en een jaarlijkse rentekoers van 7,950 %, met maandaflossingen van 372,24 EUR met verzekering. De kredietneemster staakte de aflossing van deze leningen vanaf 30 maart 2012.

Procedure

3 CA Consumer Finance dagvaardde Ingrid Bakkaus bij deurwaardersexploot van 18 maart 2013 voor het Tribunal d'instance d' Orléans tot betaling van 21 531,25 EUR als verschuldigd leningssaldo plus rente van 7,674 % vanaf 9 februari 2013.

4 CA Consumer Finance dagvaardde Florian Bonato en Charline Savary, echtgenote Bonato, bij deurwaardersexploot van 22 april 2013 voor het Tribunal d'instance d'Orléans tot betaling van 6 169,99 EUR als na doorverkoop van de gefinancierde auto verschuldigd leningssaldo plus rente van 6,40 % vanaf 31 juli 2012.

5 CA Consumer Finance handhaafde ter terechtzitting van 4 juni 2013 haar vorderingen tot betaling; de geldig gedagvaarde consumenten gaven verstek. Het Tribunal d'instance d' Orléans wierp ambtshalve de volgende middelen op basis van artikel L.141-4 van de code de la consommation (consumentenwetboek) op:

> het eventuele verval van het recht op rente van de kredietgever overeenkomstig artikel L.311-48 van het consumentenwetboek om de volgende redenen:
>
> - geen bewijs van de inhoud van het aan de kredietnemer afgegeven formulier met precontractuele informatie;
>
> - geen bewijs van de nakoming van de toelichtingsplicht en verzuim door de kredietgever van zijn plicht tot waarschuwing van de kredietnemer in het kader van de toelichtingsplicht;
>
> - geen raadpleging van het bestand met de terugbetalingsincidenten inzake kredieten aan particulieren [fichier des incidents de remboursement des crédits aux particuliers (FICP)] in het kader van de beoordeling van de kredietwaardigheid.

Wat de vordering tegen Florian Bonato en Charline Savary, echtgenote Bonato, betreft, wees het Tribunal er ook op dat niet was aangetoond dat de kredietgevers hun plicht tot beoordeling van de kredietwaardigheid van de kredietnemers waren nagekomen.

6 Geen van partijen maakte opmerkingen over de ambtshalve opgeworpen middelen als gevolg van het onderzoek van de door CA Consumer Finance voor elk van haar vorderingen tot betaling overgelegde stukken. Het Tribunal stelde namelijk

vast dat de kredietgever niet het formulier met precontractuele informatie aan de kredietnemers had overgelegd en dat de door Ingrid Bakkaus ondertekende overeenkomst het volgende standaardbeding bevatte: „*Ik ondergetekende BAKKAUS INGRID erken het formulier Europese standaardinformatie te hebben ontvangen en er kennis van te hebben genomen*." Evenmin was een stuk uit hoofde van de verplichte toelichting overgelegd zonder dat CA Consumer Finance het Tribunal daarover een nadere verklaring gaf. Wat de beoordeling van de kredietwaardigheid betreft, was niet aangetoond dat de kredietgever het bestand met de terugbetalingsincidenten inzake kredieten aan particulieren in het kader van de beoordeling van de kredietwaardigheid had geraadpleegd alvorens de kredietnemers het krediet te verlenen. In het dossier van Ingrid Bakkaus legde de kredietgever het door de kredietneemster ondertekende formulier inzake inkomsten en lasten over alsook de bewijsstukken van de door Ingrid Bakkaus meegedeelde inkomsten om haar kredietwaardigheid te beoordelen. De kredietgever legde in het dossier van Florian Bonato en Charline Savary, echtgenote Bonato, geen enkel door de kredietnemers ondertekend formulier met inkomsten en lasten of een stuk tot bewijs van hun financiële situatie over.**[Or. 3]**

Het Tribunal overwoog als volgt over deze feiten,

7 Artikel 472 van de code de procédure civile (wetboek burgerlijke rechtsvordering) bepaalt dat de rechter ondanks verstek van de verweerder ten gronde beslist en het verzoek slechts toewijst indien hij het regelmatig, ontvankelijk en gegrond acht. Deze bepaling is in casu van toepassing.

8 [OMISSIS]

9 Dit geschil betreft een krediet dat is onderworpen aan de bepalingen van wet nr. 2010-737 van 1 juli 2010 (J.O.R.F. nr. 0151 van 2 juli 2010, blz. 12001) tot omzetting van richtlijn 2008/48, zodat de artikelen van het consumentenwetboek zullen worden toegepast overeenkomstig nummering en opstelling na 1 mei 2011, de datum van inwerkingtreding van deze wet.

I- Prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

10 Volgens artikel 267 VWEU (oud artikel 234 EG) is het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen:

a) over de uitlegging van de Verdragen,

b) over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, de organen of de instanties van de Unie.

A- Toepasselijke bepalingen

1- Relevant Unierecht

11 Kredietovereenkomsten voor consumenten worden in de Europese Unie geregeld door richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad.

12 Artikel 5 van de richtlijn verplicht tot verstrekking van precontractuele informatie:

„*1.* Geruime tijd voordat de consument door een kredietovereenkomst of een aanbod wordt gebonden, verstrekt de kredietgever en, in voorkomend geval, de kredietbemiddelaar, op basis van de door de kredietgever aangeboden kredietvoorwaarden en, in voorkomend geval, de door de consument kenbaar gemaakte voorkeur en verstrekte informatie, de consument de nodige informatie om verschillende aanbiedingen te kunnen vergelijken en zo een geïnformeerd besluit te kunnen nemen over het sluiten van een kredietovereenkomst. Die informatie wordt, op papier of op een andere duurzame drager, verstrekt overeenkomstig het formulier ‚Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet' in bijlage II.

[...]

6. De lidstaten zien erop toe dat de kredietgevers en, in voorkomend geval, de kredietbemiddelaars de consument een passende toelichting verstrekken om hem in staat te stellen te beoordelen of de voorgestelde kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt, zo nodig door de ingevolge lid 1 te verstrekken precontractuele informatie, de voornaamste kenmerken van de voorgestelde producten en de specifieke gevolgen hiervan voor de consument toe te lichten, met inbegrip van de gevolgen indien de consument niet betaalt. De lidstaten kunnen de wijze waarop en de mate waarin dergelijke bijstand wordt verleend, [...] aanpassen [...]"

13 Artikel 8 van de richtlijn voorziet in een verplichting tot beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument:

„*1.* De lidstaten zorgen ervoor dat de kredietgever de kredietwaardigheid van de consument voor het sluiten van de kredietovereenkomst beoordeelt op basis van toereikende informatie die, in voorkomend geval, is verkregen van de consument en, waar **[OR 4]** nodig, op basis van een raadpleging van het desbetreffende gegevensbestand. Lidstaten van wie de wetgeving van kredietgevers vereist dat zij de kredietwaardigheid van consumenten op basis van een raadpleging van het desbetreffende gegevensbestand beoordelen, kunnen dit vereiste behouden."

14 Artikel 22 van de richtlijn bepaalt nader dat deze bepalingen dwingend zijn:

„2. De lidstaten dragen er zorg voor dat de consument geen afstand kan doen van de rechten die hem worden toegekend krachtens de bepalingen van het nationale recht die uitvoering geven aan of overeenstemmen met deze richtlijn.

3. De lidstaten dragen er tevens zorg voor dat de bepalingen die zij ter uitvoering van deze richtlijn vaststellen, niet kunnen worden omzeild door overeenkomsten een bijzondere vorm te geven [...].”

15 Artikel 23 van de richtlijn heeft betrekking op de sancties:

„De lidstaten stellen de regels vast inzake de sancties die gelden voor inbreuken op de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, en nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.”

2- Relevant nationaal recht

16 Richtlijn 2008/48/EG is in Frans recht omgezet bij wet nr. 2010-737 van 1 juli 2010, die deze bepalingen in de artikelen L.311-1 en volgende van het consumentenwetboek heeft ingevoegd. Artikel L.311-6 van het consumentenwetboek legt de verplichting tot afgifte van het formulier Europese standaardinformatie op.

„I. - Voor het sluiten van de kredietovereenkomst verstrekt de kredietgever of de kredietbemiddelaar de kredietnemer op papier of op een andere duurzame drager de nodige informatie tot vergelijking van verschillende aanbiedingen en tot een goed begrip door kredietnemer, rekening houdend met zijn voorkeur, van de omvang van zijn verbintenis. *[...]*

II. - Wanneer de consument verzoekt een kredietovereenkomst te sluiten op de plaats van de verkoop, zorgt de kredietgever ervoor dat het onder I vermelde informatieformulier hem op de plaats van de verkoop wordt afgegeven.”

17 De plicht tot het verstrekken van precontractuele informatie wordt gedefinieerd in artikel L.311-8 van het consumentenwetboek:

„De kredietgever of de kredietbemiddelaar verstrekt de kredietnemer de toelichting tot beoordeling of de voorgestelde kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt, met name op basis van de informatie in het in artikel L.311-6 vermelde formulier. Hij attendeert de kredietnemer op de voornaamste kenmerken van het (de) aangeboden krediet(en) en op de gevolgen die het krediet kan hebben voor zijn financiële situatie, met inbegrip van de gevolgen indien hij niet betaalt. Deze toelichting wordt, in voorkomend geval, gegeven op basis van de door de kredietnemer kenbaar gemaakte voorkeur. Wanneer het krediet wordt aangeboden op de plaats van de verkoop, zorgt de kredietgever ervoor dat de kredietnemer deze informatie volledig en passend

ontvangt op de plaats zelf van de verkoop en garandeert hij de vertrouwelijkheid van de informatie-uitwisseling.”

18 De in artikel L.311-9 van het consumentenwetboek opgelegde verplichting om de kredietwaardigheid te beoordelen omvat een verplichte raadpleging van het bestand van de terugbetalingsincidenten inzake kredieten aan particulieren (FICP):

„De kredietgever beoordeelt vóór het sluiten van de kredietovereenkomst de kredietwaardigheid van de kredietnemer op basis van een voldoende aantal inlichtingen, met inbegrip van door laatstgenoemde op verzoek van de kredietgever verstrekte inlichtingen. De kredietgever raadpleegt het bestand in de zin van artikel L.333-4 onder de voorwaarden van het in artikel L.333-5 vermelde besluit.”

Het in artikel L.333-5 bedoelde besluit van 26 oktober 2010 bepaalt met name hoe de kredietgevers de bewijzen van de raadpleging van het gegevensbestand moeten bewaren teneinde ze te kunnen overleggen ingeval van een geschil of een audit.

19 Artikel L.311-10 van het consumentenwetboek vereist de opstelling bij op de plaats van de verkoop of op afstand gesloten kredietverrichtingen van een informatieformulier, een zogenaamd dialoogformulier, met name de gegevens betreffende de inkomsten en lasten van de kredietgever alsook in voorkomend geval de door laatstgenoemde gesloten lopende **[Or. 5]** leningen. Dit door de kredietnemer ondertekende formulier helpt bij de in artikel L.311-9 bepaalde beoordeling van zijn kredietwaardigheid door de kredietgever. Wanneer dit krediet 3 000 EUR overschrijdt, somt artikel D.311-10-3 van het consumentenwetboek de bewijsstukken op die het inlichtingenformulier moeten staven (bewijsstuk van identiteit, verblijfplaats en inkomen).

20 De Franse wetgever stelde als sanctie op het verzuim door de kredietgever vervallenverklaring van rechtswege van het recht op rente door de burgerlijke rechter, die in bepaalde gevallen de sanctie kan aanpassen. In het kader van vorderingen tot betaling van de kredietgevers heeft de rechter bijgevolg tot taak om de naleving van de consumentenwetgeving door de kredietgevers te toetsen. Artikel L.311-48 van het consumentenwetboek bepaalt de gevallen waarin het recht op rente vervalt, waaronder gevallen als verzuim van de verplichte verstrekking van het formulier met precontractuele informatie, de verplichte toelichting en beoordeling van de kredietwaardigheid.

21 De Cour de cassation heeft in drie arresten van 12 juli 2012 de draagwijdte van een standaardbeding beoordeeld waarin de kredietnemer erkende dat hij het herroepingsformulier had ontvangen. Daaruit kan worden afgeleid dat dit beding een vermoeden van rechtmatigheid van de inhoud ervan doet ontstaan, waarbij de kredietnemer moet aantonen dat het beding onjuist of leugenachtig is of het formulier onregelmatig is door zijn eigen exemplaar over te leggen:

„Na te hebben vastgesteld dat de kredietnemers, door het voorafgaande aanbod te ondertekenen, uitdrukkelijk hebben erkend ‚in het bezit te blijven van een exemplaar van dit aanbod dat vergezeld gaat van een afscheurbaar formulier', (...) heeft de Cour d'appel daaruit, zonder de bewijslast om te keren, correct afgeleid dat de kredietnemer de onjuistheid van een dergelijke formule of de onregelmatigheid van het herroepingsformulier diende aan te tonen door het in zijn bezit gebleven originele exemplaar van het aanbod over te leggen zodat de kredietgever geen verval van het recht op interesten kan worden tegengeworpen" (Cass. Civ., Eerste kamer, 12 juli 2012, [OMISSIS]).

B- Prejudiciële vragen die noodzakelijk zijn tot oplossing van het geschil

1) Bewijslast inzake al dan niet nakoming van de verplichtingen van de kredietgever

22 Richtlijn 2008/48 heeft als doel om de regels inzake consumentenkrediet in de Europese Unie te harmoniseren, „om te waarborgen dat alle consumenten in de Gemeenschap een hoog en gelijkwaardig niveau van bescherming van hun belangen genieten en om een echte interne markt te creëren" (punt 9 van de considerans). Volgens punt 8 van de considerans is het „van belang dat de markt de consument voldoende bescherming biedt teneinde diens vertrouwen niet te schaden". De lidstaten moeten passende maatregelen nemen „ter bevordering van verantwoordelijke praktijken in alle stadia van de kredietrelatie, rekening houdend met de specifieke kenmerken van hun kredietmarkt" (punt 26 van de considerans). In die zin, aldus voorts de richtlijn, is het in „de zich uitbreidende kredietmarkt [...] met name belangrijk dat kredietgevers zich niet inlaten met onverantwoordelijke leningpraktijken of kredieten toestaan zonder de kredietwaardigheid vooraf te hebben beoordeeld, en de lidstaten moeten het nodige toezicht uitvoeren om dergelijk gedrag te vermijden en de noodzakelijke middelen bepalen om de kredietgever te sanctioneren wanneer dat toch het geval is" (punt 26 van de considerans).

23 Richtlijn 2008/48 en de nationale omzettingswet van 1 juli 2010 leggen kredietgevers met name een informatie- en toelichtingsplicht op met het oog op een doordachte keuze van de kredietnemer bij de kredietopneming. De verplichte beoordeling van de kredietwaardigheid van de kredietnemer strekt tot volledige informatie van de kredietgever over de financiële situatie van de kredietnemer met het oog op een verantwoorde beslissing om het krediet al dan niet te verlenen.

24 Geen enkele bepaling van richtlijn 2008/48 of van de nationale omzettingswet geeft duidelijke en nauwkeurige regels over de bewijslast inzake de uitvoering van de verplichtingen van de kredietgevers.

25 Het Hof verklaarde evenwel reeds dat de doeltreffende werking van het recht inzake consumentenbescherming niet alleen op de consumenten kan berusten (arrest van 4 oktober 2007, Rampion en Godard, C-429/05, Jurispr. blz. I-8017):

> „59 - Het Hof heeft herhaaldelijk geconstateerd dat richtlijn 87/102, zoals uit de overwegingen van de considerans ervan blijkt, is vastgesteld met een tweeledige doelstelling: in de eerste plaats beoogt zij de totstandbrenging van een gemeenschappelijke markt voor kredieten (derde tot en met vijfde overweging) en in de tweede plaats de bescherming van de consumenten **[Or. 6]** die dergelijke kredieten afsluiten (zesde, zevende en negende overweging) (arresten van 23 maart 2000, Berliner Kindl Brauerei, C-208/98, Jurispr. blz. I-1741, punt 20, en 4 maart 2004, Cofinoga, C-264/02, Jurispr. blz. I-2157, punt 25).
>
> [...]
>
> *65* - Dit doel kan niet op doeltreffende wijze worden bereikt, indien de consument verplicht is zelf het recht in te roepen om rechten tegen de kredietgever geldend te maken krachtens de nationaalrechtelijke bepalingen ter omzetting van artikel 11, lid 2, van richtlijn 87/102, onder meer wegens het niet geringe risico dat de consument niet op de hoogte is van zijn rechten of op moeilijkheden stuit bij de uitoefening daarvan."

Het Hof kwam tot de slotsom dat „richtlijn 87/102, zoals gewijzigd bij richtlijn 98/7, [...] aldus [moet] worden uitgelegd dat zij de nationale rechter in staat stelt om de bepalingen ter omzetting in nationaal recht van artikel 11, lid 2, ervan ambtshalve toe te passen."

26 De vraag van de ambtshalve toepassing door de rechter kan evenwel de doeltreffende werking van het recht van de Europese Unie niet garanderen zonder een regel betreffende de last en het voorwerp van het bewijs van de uit richtlijn 2008/48 voortvloeiende verplichtingen. De rechter kan weliswaar de bepalingen tot omzetting van het recht van de Europese Unie ambtshalve toepassen, maar de vaststelling van een eventueel verzuim door een partij van de bij een richtlijn opgelegde verplichtingen hangt namelijk veelal af van de aan de rechter voorgelegde stukken. Wie de stukken tot bewijs van de al dan niet nakoming van een verplichting van Unierecht aan de rechter moet voorleggen, is dus van fundamenteel belang. In casu betwist niemand de bevoegdheid van het Tribunal om de middelen betreffende de afgifte van het formulier Europese standaardinformatie, de nakoming van de plicht tot toelichting en tot beoordeling van de kredietwaardigheid op te werpen. Het antwoord op de vraag of deze verplichtingen zijn nagekomen, kan evenwel het onderzoek vereisen van eventueel van de kredietgever of van de kredietnemer te verlangen stukken. Het Hof dienen dus vragen te worden gesteld over de last en het voorwerp van het bewijs.

2) Wijze waarop de al dan niet nakoming van de verplichtingen van de kredietgever wordt bewezen

27 De uit richtlijn 2008/48 voortvloeiende verplichtingen komen met bepalingen die alle omzeiling van de daarbij geboden consumentenbescherming tegengaan. Artikel 22 bepaalt met name:

„*2.* De lidstaten dragen er zorg voor dat de consument geen afstand kan doen van de rechten die hem worden toegekend krachtens de bepalingen van het nationale recht die uitvoering geven aan of overeenstemmen met deze richtlijn.

3. De lidstaten dragen er tevens zorg voor dat de bepalingen die zij ter uitvoering van deze richtlijn vaststellen, niet kunnen worden omzeild door overeenkomsten een bijzondere vorm te geven [...]"

28 Artikel 14 van richtlijn 87/102/EEG van de Raad van 22 december 1986 betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake het consumentenkrediet, stelde al soortgelijke beginselen zoals het Hof er in zijn arrest Rampion en Godard, reeds aangehaald, punten 46-50, in het bijzonder punt 49, aan herinnerde:

„lid 2 van dit artikel [verzet] zich er onder meer tegen dat een nationale regeling de kredietgever in staat stelt om door middel van het loutere verzuim om de gefinancierde goederen of diensten te vermelden te verhinderen, dat de consument rechten jegens hem geldend maakt krachtens artikel 11, lid 2, van richtlijn 87/102".

29 Het Tribunal wees in casu ambtshalve op het verzuim door de kredietgever van de verplichting tot afgifte aan de consument van een formulier Europese standaardinformatie overeenkomstig de vereisten van de Franse wet tot omzetting van richtlijn 2008/48. De kredietgever legt niet het aan de consument te verstrekken formulier met precontractuele informatie over. De overeenkomst die is ondertekend door Bakkaus, die verstek laat gaan, bevat evenwel het volgende standaardbeding: „*Ik ondergetekende BAKKAUS INGRID erken het formulier Europese standaardinformatie te hebben ontvangen en er kennis van te hebben genomen*", maar het Tribunal, dat niet in het bezit is van dit document, kan niet nagaan of het in overeenstemming is met het geldende recht. Dit standaardbeding kan weliswaar aantonen dat het formulier met precontractuele informatie is afgegeven, maar kan het ook aantonen dat de precontractuele informatie inhoudelijk in overeenstemming is met de nationale wet tot omzetting van richtlijn 2008/48? Dit soort beding, waarbij de consument bevestigt dat een op de kredietgever rustende verplichting naar behoren is nagekomen, komt veel voor en betreft veelal andere verplichtingen zoals de toelichtingsplicht (zie in die zin de prejudiciële verwijzing in zaak C-564/12, BNP Paribas Personal Finance en Facet).

30 Het bewijs van de volledige nakoming van de verplichtingen van de kredietgevers door standaardbedingen in de **[Or. 7]** overeenkomsten levert moeilijkheden op. Ten eerste beschikken consumenten niet over de technische vaardigheden die hen in staat stellen om te bevestigen dat de bepalingen van richtlijn 2008/48/EG en het nationale recht zijn nageleefd. Bij het sluiten van een kredietovereenkomst zijn de consumenten eisers van de verplichtingen tot het verstrekken van precontractuele en contractuele informatie zodat zij niet tezelfdertijd de autoriteit kunnen zijn die de naleving van de consumentenwetgeving door de kredietgevers controleert. Richtlijn 2008/48/EG die vereist dat de lidstaten erop toezien dat de kredietgevers hun verplichtingen naleven en ervoor zorgen dat de niet-uitvoering van deze verplichtingen wordt bestraft, heeft deze rol niet toegekend aan de consument, die partij is bij de contracten. Het Hof van Justitie heeft hierop al gewezen in het reeds aangehaalde arrest Rampion en Godard, punten 59-65, in het bijzonder punt 65:

„Dit doel [van consumentenbescherming] kan niet op doeltreffende wijze worden bereikt, indien de consument verplicht is zelf het recht in te roepen om rechten tegen de kredietgever geldend te maken krachtens de nationaalrechtelijke bepalingen ter omzetting van artikel 11, lid 2, van richtlijn 87/102, onder meer wegens het niet geringe risico dat de consument niet op de hoogte is van zijn rechten of op moeilijkheden stuit bij de uitoefening daarvan. Zoals de advocaat-generaal in punt 107 van zijn conclusie heeft opgemerkt, wettigt het feit dat het hoofdgeding is ingeleid door de echtelieden Rampion en zij door een advocaat worden vertegenwoordigd, geen andere conclusie, omdat het probleem moet worden opgelost los van de concrete omstandigheden van deze zaak."

31 Ten tweede staat het consumenten niet vrij om de inhoud van de bedingen in kredietovereenkomsten te bepalen die toetredingsovereenkomsten zijn. In deze zin dient eraan te worden herinnerd dat „het door richtlijn [93/13/EG] uitgewerkte beschermingsstelsel berust op de gedachte dat de consument zich tegenover de verkoper in een zwakke onderhandelingspositie bevindt en over minder informatie dan deze beschikt, wat ertoe leidt dat hij met de tevoren door de verkoper opgestelde voorwaarden instemt zonder op de inhoud daarvan invloed te kunnen uitoefenen" (arresten Hof van 27 juni 2000, Océano Grupo Editorial en Salvat Editores, C-240/98–C-244/98, Jurispr. blz. I-4941, punt 25; 26 oktober 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Jurispr. blz. I-10421, punt 25; 6 oktober 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Jurispr. blz. I-9579, punt 29, en 14 juni 2012, Banco Espanol de Crédito SA, C-168/10, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punt 39).

De kredietgever is de enige die bedingen kan opstellen die bevestigen dat hij zijn verplichtingen is nagekomen, ook al is hij ten aanzien van de consument schuldenaar van informatieverplichtingen. Zelfs in de veronderstelling dat de consument een grondige kennis heeft van de consumentenwetgeving, beperkt zijn vrijheid zich ertoe om in te tekenen op het krediet en het geheel van de in de overeenkomst vervatte clausules te aanvaarden of om er niet op in te tekenen. De

consument kan de gewenste financiering niet genieten wanneer hij weigert om de kredietgever kwijting te geven van de naleving van zijn wettelijke verplichtingen.

32 Terwijl richtlijn 2008/48 een hoog beschermingsniveau voor de consument beoogt, creëert het standaardbeding waarin de consument de uitvoering van de verplichtingen door de kredietgever erkent, het vermoeden dat het contract regelmatig tot stand is gekomen, en keert het de eventueel normaal op de kredietgever rustende bewijslast om in het nadeel van de consument. Het standaardbeding kan bijgevolg de uitoefening van het recht van de consument om de volledige uitvoering van de verplichtingen door de kredietgever te betwisten, bemoeilijken of zelfs onmogelijk maken. Zo kan de consument die ondanks het beding als in casu opgesteld het formulier Europese standaardinformatie niet heeft ontvangen, niet aantonen dat het formulier Europese standaardinformatie inhoudelijk niet overeenstemt met de richtlijn en het nationale recht. Het standaardbeding kan afschrikkend werken op de consument, die de niet-nakoming van de verplichtingen van de kredietgever ongestraft kan laten daar hij de last heeft de onregelmatigheden te bewijzen.

33 Ten slotte kan de praktijk van de standaardbedingen tot erkenning door de consument van de uitvoering van de verplichtingen door de kredietgever leiden tot concurrentievervalsing. Zij kan bepaalde kredietgevers ertoe aanzetten geen strikte naleving van de wetgeving te beogen daar de consument moet aantonen dat het standaardbeding dat hij bij de ondertekening van de overeenkomst heeft aanvaard, onnauwkeurig of onjuist is. Deze kredietgevers zouden bijgevolg een onmiskenbaar concurrentievoordeel hebben op de kredietgevers die de gehele consumentenwetgeving naleven zonder te rekenen op een aan de consument opgelegd beding teneinde de sanctie voor de niet-nakoming van hun verplichtingen te ontlopen.

34 De beslechting van het voor deze rechter aanhangige geschil vereist de uitlegging van richtlijn 2008/48 op het punt of de kredietgever zonder staving door nader bewijs kan volstaan met het standaardbeding in kredietovereenkomsten, waarbij de consument erkent dat de kredietgever zijn verplichtingen **[OR 8]** is nagekomen, tot bewijs dat hij zijn verplichtingen krachtens de nationale wetgeving tot omzetting van de richtlijn correct en volledig is nagekomen.

3) Nakoming van de plicht tot beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument

35 Richtlijn 2008/48 betreft verantwoorde kredietverlening: „In de zich uitbreidende kredietmarkt is het met name belangrijk dat kredietgevers zich niet inlaten met onverantwoordelijke leningpraktijken of kredieten toestaan zonder de kredietwaardigheid vooraf te hebben beoordeeld, en de lidstaten moeten het nodige toezicht uitvoeren om dergelijk gedrag te vermijden en de noodzakelijke

middelen bepalen om de kredietgever te sanctioneren wanneer dat toch het geval is.” (punt 26 van de considerans).

36 In de zaak van de lening aan Ingrid Bakkaus legt de kredietgever een door de kredietneemster ondertekend dialoogformulier over, waarin de kredietneemster haar inkomsten en lasten meedeelt. De kredietgever legt ook door Ingrid Bakkaus ondertekende bij de belastingdienst ingediende inkomstenaangiften over, die niet mogen worden toegelaten wegens schending van het beginsel van hoor en wederhoor, daar CA Consumer Finance deze stukken blijkens het bij de dagvaarding gevoegde borderel van de stukken niet vóór de terechtzitting aan Ingrid Bakkaus heeft meegedeeld.

37 In de zaak van de lening aan Florian Bonato en Charline Savary, echtgenote Bonato, legt de kredietgever alleen een formulier met de inkomsten en lasten van de consumenten over, dat evenwel niet gedateerd of door hen ondertekend is. Geen enkel stuk tot staving van de door de kredietnemers aangegeven financiële situatie of bewijs van raadpleging van het bestand met de terugbetalingsincidenten inzake kredieten aan particulieren wordt overgelegd.

38 Aan het Hof moet dus worden gevraagd of de kredietgever de nakoming van de plicht tot beoordeling van de kredietwaardigheid kan aantonen alleen aan de hand van de door de consument verstrekte inlichtingen, zonder ze op waarachtigheid te toetsen.

4) Nakoming van de plicht tot toelichting aan en bijstand van de consument

39 De kredietgever moet krachtens artikel 5, lid 6, van richtlijn 2008/48 de consument die krediet opneemt, toelichting en bijstand geven:

„De lidstaten zien erop toe dat de kredietgevers en, in voorkomend geval, de kredietbemiddelaars de consument een passende toelichting verstrekken om hem in staat te stellen te beoordelen of de voorgestelde kredietovereenkomst aan zijn behoeften en financiële situatie beantwoordt, zo nodig door de ingevolge lid 1 te verstrekken precontractuele informatie, de voornaamste kenmerken van de voorgestelde producten en de specifieke gevolgen hiervan voor de consument toe te lichten, met inbegrip van de gevolgen indien de consument niet betaalt. De lidstaten kunnen de wijze waarop en de mate waarin dergelijke bijstand wordt verleend, [...] aanpassen [...]”

40 De kredietgever legt in casu geen enkel specifiek stuk voor tot bewijs van de nakoming van deze plicht tot toelichting en bijstand en wellicht is onvolledig aangetoond dat de plicht tot beoordeling van de kredietwaardigheid is nagekomen. Kan de plicht tot toelichting en bijstand van de consument, die geïndividualiseerde en aan zijn behoeften en zijn financiële situatie aangepaste toelichting dient te verkrijgen, zijn nagekomen indien de kredietgever niet vooraf de financiële situatie van de consument in het kader van de beoordeling van de

kredietwaardigheid heeft nagetrokken? Kan de plicht tot toelichting en bijstand voorts zijn nagekomen alleen door de contractuele informatie in de kredietovereenkomst zonder nadere formalisering van de aan de kredietnemer verstrekte inlichtingen? **[Or. 9]**

Het Tribunal,

uitspraak doende ter openbare terechtzitting,

alvorens zich uit te spreken,

[OMISSIS];

1 – verwijst de volgende prejudiciële vragen naar het Hof van Justitie van de Europese Unie:

1) Moet richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten, aldus worden uitgelegd dat de kredietgever de correcte en volledige nakoming moet aantonen van de bij de totstandkoming en uitvoering van een kredietovereenkomst krachtens het nationaal recht tot omzetting van de richtlijn op hem rustende verplichtingen?

2) Verzet richtlijn 2008/48 zich ertegen dat de correcte en volledige nakoming van de op de kredietgever rustende verplichtingen alleen wordt aangetoond aan de hand van een standaardbeding in de kredietovereenkomst, waarbij de consument erkent dat de kredietgever de verplichtingen is nagekomen, zonder nadere staving door door de kredietgever opgestelde en aan de kredietnemer afgegeven documenten?

3) Moet artikel 8 van richtlijn 2008/48 aldus worden uitgelegd dat het zich ertegen verzet dat de beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument alleen uitgaat van de door de consument verstrekte inlichtingen zonder daadwerkelijke toetsing van deze inlichtingen aan andere gegevens?

4) - Moet artikel 5, lid 6, van richtlijn 2008/48 aldus worden uitgelegd dat de kredietgever de consument geen passende toelichting kan hebben verstrekt, indien hij niet vooraf de financiële situatie en de behoeften van de consument heeft beoordeeld?

- Moet artikel 5, lid 6, van richtlijn 2008/48 aldus worden uitgelegd dat het zich ertegen verzet dat de aan de consument verstrekte passende toelichting slechts volgt uit in de kredietovereenkomst vermelde contractuele inlichtingen zonder opstelling van een specifiek document?

2 – De behandeling van de zaak wordt geschorst tot de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

[OMISSIS]